

بسم الله الرحمن الرحيم

به طرف میقات

حاجی وقتی احرام می پوشد گویا وارد زندان شده و به دست و پای او غل و زنجیر انداخته اند، و حالت عصبی، نگرانی و استرس زیادی پیدا می کند.

روحانی کاروان باید این حالات زائرین را از بین ببرد. و با تبیین مسائل پیش رو، آنان را برای اعمال آماده سازد و با خلاصه گوئی و ساده گوئی در مسائل مناسک عمره، حج و نیت ها، فشار روحی و روانی را از وجودشان تخلیه سازد.

از طرف دیگر عمره تمتع بخلاف عمره مفرده می باشد، خصوصاً احرام از میقات جحفه به لحاظ دوری مسافت و خستگی زیاد، انجام غسل، روباز بودن ماشین، احتمال سرماخوردگی و نیز دیر رسیدن به هتل های مکه به خاطر توقف در ایست بازرسی قبل از مکه، زائرین باید حد اقل 6 ساعت در هتل استراحت داشته باشند. بهترین زمان انجام عمره تمتع بعد از نماز عشاء یا بعد از نماز صبح است، که لااقل دو ساعت قبل از انجام اعمال عمره از هتل باید حرکت کرد. تا یک ساعت بعد از نماز عشاء یا نماز صبح که مطاف خلوت می باشد اعمال را شروع نمود.

وقتی که از هتل به طرف مسجد الحرام حرکت می کنیم باید در لابی هتل یا سالن ورودی آن تمام حجاج را جمع آوری کرده و آدرس هتل، کارت هتل، نقشه و موقعیت هتل را برای آنان تبیین نمود.

زائر را باید طوری به مسجد الحرام برد که ماشین ها هم زمان حرکت کنند، تا هنگام پیاده شدن زائرین متفرق نشوند، و نیز قرار بین روحانی، مدیر و معاون؛ که هر کدام در یک اتوبوس به عنوان راهنما قرار دارند، بر این باشد که موقع توقف در ایستگاه، در صحن قبل از ورود به مسجد الحرام، زائرین را جمع آوری کرده و یک آمار از حضور همه بگیرند.

قبل از ورود به مسجد الحرام بهتر است دعای ورود به مسجد قرائت شود، و به زائرین تذکر داده شود که اعمال عمره در مسجد الحرام حداقل 3 الی 4 ساعت به طول می انجامد و چنان چه کسی از کاروان جدا شد، یا خودش اعمال را انجام دهد یا نهایتاً کنار آب زمزم منتظر بماند.

وقتی به داخل مسجد الحرام می شویم سجده شکر به جا آورده و نماز تحیت مسجد را می خوانیم. موقعیت مسجد الحرام را برای زائرین بازگو می کنیم تا استرس و نگرانی کمتر شود. بار دیگر اعمال عمره را از ابتدا تا انتها متذکر می شویم و نیت تفضیلی و اجمالی طواف و نماز را بیان می کنیم.

بعد از اتمام طواف و نماز، در مکانی که قبلاً نشانه گذاری کرده بودیم جمع میشویم، مثلاً پشت مقام جای خوبی است، یا اطراف چراغ سبز در صورت خلوت بودن، مهم ترین کار روحانی و مدیر و کارگزاران حج، انجام عمره تمتع می باشد.

برای انجام طواف، زائرین را به دو گروه تقسیم می کنیم:

گروه اول: عده ای که مرجع آنان طواف را ما بین کعبه و مقام شرط می دانند؛ آنان را توسط مدیر یا معین برای طواف ما بین کعبه و مقام روانه می کنیم.

گروه دوم: عده ای که مرجع آنان طواف را خارج از مقام جایز می دانند؛ آنان را روحانی برای انجام طواف همراهی می کند.

هنگامی که طواف و نماز به اتمام رسید، ابتداء حضور و غیاب می کنیم و سپس اعمال طواف و نماز آنان را کنترل می کنیم. سپس به طرف کوه صفا رفته و زائرین را برای انجام سعی بین کوه صفا و مروه نیت را بیان می کنیم و برای اینکه حرکت دسته جمعی متلاشی نشود استحباب هروله را ترک می کنیم. بعد از اتمام سعی در کوه مروه زائران تقصیر کرده و بعد از حضور و غیاب افراد، به هتل بر می گردیم.

اعمال حج تمتع

روحانی با مشورت پزشک و مدیر، افراد مریض و ناتوانی را که قادر به اعمال بعد از منی بخاطر ازدحام جمعیت در مسجد الحرام نمی باشند را شناسائی کرده، و اگر فرصت زیادی بعد از منی برای ماندن در مکه نداشته باشیم، قبل از رفتن به عرفات اعمال آنان را پیشاپیش انجام می دهیم. و بهترین وقت برای انجام اعمال، شب هشتم بعد از نماز عشاء می باشد.

رفتن به عرفات

قبل از رفتن به عرفات زائرین را در سالن اجتماعات جمع نموده و نیت حج تمتع و تلبیه را به زائرین بازگو کرده، و جهت سوار شدن به اتوبوس بدون سقف در روز، و مسقف در شب، به طرف عرفات حرکت می کنیم. ضمناً زائرینی را که مراجع آنان استتلال در شب را، قائل به کفاره کرده اند، توجیه می کنیم.

بعد از رسیدن به عرفات و مستقر شدن در خیمه، اگر فرصت بود زائرین را به طرف کوه جبل الرحمه برده و آن را از نزدیک به آنان نشان می دهیم. شب عرفه، دعای شب عرفه و مناجات با خدا، خواندن نماز شب، مزاحمت نداشتن برای همسایگان، برنامه های فردا قبل از ظهر برای شرکت در مراسم برائت از مشرکین از طرف بعثه مقام معظم رهبری، حضور در عرفات از ظهر روز عرفه تا غروب آفتاب و نیز ذکر نیت عرفه و قرائت دعای عرفه سه ساعت قبل از غروب آفتاب را متذکر می شویم.

بعد از شرکت در مراسم برائت از مشرکین و قبل از نماز جماعت ظهر و عصر، ذکر نیت عرفات را برای زائرین بیان می کنیم.

(ضمناً قبل از نماز ظهر با مشورت مدیر و پزشک، افراد ناتوانِ مردی را که قادر به وقوف اختیاری در مشعر الحرام نیستند، شناسایی کرده و به همراه یک پرستار (در صورت نیاز) با بانوان به منی می فرستیم. ضمناً بانوان را به دو گروه تقسیم می کنیم، گروهی برای رمی جمره عقبه شبانه، و گروهی که در خیمه های منی می مانند و قادر به رمی جمره شبانه نیستند. و چون بانوان مسیر مشعر الحرام را با سرعت زیادی عبور میکنند، مسئول اتوبوس در گفتن نیت وقوف اظطراری تاکید بیشتری داشته باشد.

بعد از خواندن نماز مغرب و عشاء و صرف شام به طرف مشعر الحرام عزیمت می کنیم. در مشعر الحرام، محل مناسبی برای استراحت انتخاب کرده و یک ساعت قبل از اذان صبح، بطرف منی حرکت می کنیم. در انتهای مشعر الحرام منتظر طلوع آفتاب مانده تا بعد از طلوع آفتاب وارد منی شویم، (ضمناً برای راحتی کار، سنگ های را که باید از مشعر الحرام جمع آوری کنیم را، قبلاً از مکه جمع آوری کرده بودیم). فاصله مشعر الحرام تا منی بسیار کم است که بوسیله تابلو مشخص شده است (کمتر از 200 متر). بعد از طلوع آفتاب وارد منی می شویم (قبلاً وقت اذان و طلوع آفتاب را حتی نیمه شب شرعی را یادداشت کرده ایم) و بعد از وارد شدن به خیمه منی، به طرف جمره عقبه می رویم، (اگر از خیابان های اطراف زیر گذر مسقف برویم بهتر است، اگر چه آفتاب است، ولی خیلی خلوت می باشد). همراه کاروان، باید چند تابلو و علامت، در جلو، وسط و آخر باشد. هنگام رسیدن به جمره عقبه، از سمت چپ حرکت کرده و کنار ستونی ایستاده و بعد از ذکر نیت افراد را برای رمی جمره عقبه می فرستیم تا جمره را پشت به قبله رمی کنند، و سپس در کنار ستون از قبل مشخص شده اجتماع کنند، تا افراد را کنترل کرده و به ذابح اطلاع دهیم تا برایشان قربانی کند. سپس از سمت چپ به سمت مسجد خیف و خیام می آییم. به خیام که رسیدیم، بعد از مطلع شدن از انجام قربانی زائرین را برای تقصیر یا حلق می فرستیم. چنان چه ذابح نتوانست در روز قربانی کند، هرگز در شب ذبح انجام نگیرد، زیرا امکان اشتباه در ذبح قربانیان زائرین زیاد است و برای ذابح ضمان آور می باشد، ولی بعضی از زائرین را که مراجع شان حلق قبل از ذبح و ترتیب را شرط نمی دانند، آنان را برای انجام تقصیر یا حلق ارشاد نموده و آنان را از لباس احرام خارج می نماییم.

قربانگاه

اگر روحانی تشخیص دهد که قربانی کردن برای تمام اعضای کاروان در روز توسط ذابح شیعه انجام نمی شود، قبلاً افراد را به سه گروه تقسیم می کند:

گروه اول : کسانی که مرجعشان ، قربانی کردن در روز و ایمان در ذابح را شرط می دانند. ذابح بعد از مطلع شدن از رمی جمره عقبه ، می تواند برای این گروه قربانی کند. (ذابح باید شیعه باشد)

گروه دوم : کسانی که مرجعشان ایمان در ذابح را شرط نمی دانند ولی قربانی کردن در روز را شرط می دانند. ذابح بعد از مطلع شدن از رمی جمره عقبه ، می تواند برای این گروه قربانی کند. (ذابح می تواند سنی هم باشد)

گروه سوم : کسانی که مرجعشان قربانی کردن در شب را جایز می دانند. ذابح بعد از مطلع شدن از رمی جمره عقبه ، می تواند برای این گروه در شب قربانی کند.

رمی روز یازدهم

روز یازدهم اکثر ایرانیان بعد از نماز صبح به طرف رمی جمرات سه گانه می روند، ولی بهترین گزینه این است که ساعت 9 صبح بعد از صرف صبحانه به طرف جمرات حرکت کرده و در خلوتی کامل ، رمی جمرات سه گانه را انجام داده و از سمت چپ و شرقی جمره عقبه و از مسیر زیر گذر مسقف به طرف خیام باز گردیم.

رمی جمرات سه گانه در روز دوازدهم

حساس ترین عملیات حج تمتع رمی جمرات سه گانه در روز دوازدهم است حساسیت آن به خاطر ازدحام رمی کردن جمرات اهل سنت است، زیرا آنان بعد از نماز ظهر رمی جمرات را انجام می دهند، ولی ما ایرانیان بهتر است که، قبل از ساعت یازده صبح جمرات سه گانه را رمی کنیم، چنانچه محل سکونت مان به جمرات نزدیک باشد بهتر است که اطراف جمره عقبه یا مسجد خیف به انتظار اذان ظهر باشیم و بعد از اذان به منزل برویم، ولی اگر می خواهیم با اتوبوس به منزل برویم، بهتر آن است که بعد از صبحانه رمی جمرات را انجام داده و سپس به خیام آمده و بعد از اذان ظهر از منی خارج شویم.

اعمال بعد از منی

بهترین گزینه برای اعمال بعد از منی این است که آن را طی چند مرحله انجام دهیم، که ذیلا بیان می گردد.

الف: بعد از صرف شام شب سیزدهم با عده ای از جوانان روانه مسجد الحرام شده و اعمال بعد از منی را انجام می دهیم.

ب: روز سیزدهم و شب چهاردهم افرادی را که توانائی انجام اعمال را دارند، بعد از آموزش اعمال، آنان را روانه مسجد الحرام کرده تا اعمال شان را به جا آورند.

ج: افراد مسن و مریض را می توان در شبهای خلوت تر و به کمک دیگر زائران به مسجد الحرام برد و اعمال آنان را تمام کرد،

البته انجام به تدریج اعمال بعد از منی بهتر است تا اینکه همه را با هم ببریم. آن عده از زائرانی که بعد از خروج از منی فرصت زیادی برای انجام اعمال نداشته باشند و باید زودتر از مکه خارج شوند، بهتر است شب دوازدهم بعد از نیمه شب اعمال را انجام دهند. البته برای تهیه وسیله نقلیه و ایاب و ذهاب از منی به مسجد الحرام و بالعکس باید تدابیر لازم را پیش بینی کنیم بهترین محل برای پیاده کردن زائرین زیر پل اجیاد یا ملک عبدالعزیز سمت شرقی آن است و محل پارکینگ ماشین ها در پارکینگ بزرگ کُدی می باشد. که باید توسط مدیر و معاون هدایت شوند.

روحانی کاروان محمد تقی پاشایی 1290

1389/09/30